ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)
7 Οκτωβρίου 1985 *

Στην υπόθεση 163/84,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Bundesfinanzhof προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, μεταξύ

Hauptzollamt Hannover,

υποστηριζόμενου από τον

Ομοσπονδιακό Υπουργό Οικονομικών, Βόννη,

και

Telefunken Fernseh und Rundfunk GmbH, Αννόβερο,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία της κλάσεως 85.15 του κοινού δασμολογίου,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα)

συγκείμενο από τους O. Due, πρόεδρο τμήματος, P. Pescatore και K. Bahlmann, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Darmon
γραμματέας: H. A. Rühl, κύριος υπάλληλος διοικήσεως

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

— η Telefunken Fernseh und Rundfunk GmbH, καθής στην κύρια δίκη, εκπροσωπούμενη από το δικηγόρο του Karben, B. Bott,

— η κυβέρνηση της Γαλλικής Δημοκρατίας, εκπροσωπούμενη από τον J. C. Antonetti, του Sécrétariat général du comité interministériel pour les questions de coopération économique européenne,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

— η ιταλική κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον J. M. Braguglia, της avvocatura dello Stato,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον Ch. Bail, μέλος της νομικής της υπηρεσίας,

αφού άκουσε το γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 26ης Σεπτεμβρίου 1985,

εκδίδει την ακόλουθη

ΑΠΟΦΑΣΗ

(Το μέρος που περιέχει τα περιστατικά παραλείπεται)

Σκεπτικό

1 Με Διάταξη της 8ης Μαΐου 1984, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 27 Ιουνίου του ιδίου έτους, το Bundesfinanzhof υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, προδικαστικό ερώτημα ως προς την ερμηνεία της κλάσεως 85.15 του κοινού δασμολογίου (στο εξής: ΚΔ).

2 Το ερώτημα αυτό ανέκυψε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ του Hauptzollamt Hannover (στο εξής: αναιρεσείον στην κύρια δίκη) και της Telefunken Fernseh und Rundfunk GmbH, Hannover (στο εξής: αναιρεσίβλητη στην κύρια δίκη) ως προς τη δασμολογική κατάταξη συγκροτημάτων ραδιοφώνου/πικάπ/κασετοφώνου (στο εξής: τα συγκροτήματα) και μεγαφώνων που εισήγαγε η αναιρεσίβλητη στην κύρια δίκη από την Ιαπωνία.

3 Τα εν λόγω εμπορεύματα προσκομίστηκαν για εκτελωνισμό στο τελωνείο σε κιβώτια που περιείχαν από ένα συγκρότημα και δύο μεγάφωνα ως σύνολο, ενώ στα τιμολόγια των ιαπώνων προμηθευτών που είχαν επισυναφθεί στις διασαφήσεις περιγράφονταν, μεταξύ άλλων, ως « Telefunken Music Center 3022 BF, ... complete with two speaker boxes ».

4 Κατά την προφορική διαδικασία, η Επιτροπή προσκόμισε σειρά τεχνικών στοιχείων, τα οποία χρησιμοποιούνται κατά την εμπορία των εν λόγω συσκευών και από τα οποία προκύπτει ότι οι συσκευές αυτές προσφέρονται στους εμπόρους λιανικής πωλήσεως και στους καταναλωτές ως σύνολο.

5 Το τελωνείο υπήγαγε το σύνολο των εμπορευμάτων στη δασμολογική κλάση 85.15 του ΚΔ (συσκευές εκπομπής και λήψης για τη ραδιοφωνία στις οποίες περιλαμβάνονται και οι συσκευές λήψης που είναι συνδυασμένες με συσκευή εγγραφής ή αναπαραγωγής του ήχου) και υπολόγισε τους δασμούς αντιστοίχως.

6 Μετά από διοικητική ένσταση, η οποία δεν είχε αποτέλεσμα, η αναιρεσίβλητη στην κύρια δίκη άσκησε προσφυγή ενώπιον του Finanzgericht Hamburg με την οποία ζητούσε να υπαχθούν τα μεγάφωνα χωριστά από τα συγκροτήματα στην κλάση 85.14 του ΚΔ (μικρόφωνα και τα υποστηρίγματα αυτών, μεγάφωνα και ηλεκτρικοί ενισχυτές χαμηλής συχνότητας) και να μειωθούν κατ' αναλογία οι δασμοί.

7 Επειδή το Finanzgericht έκανε δεκτή την προσφυγή το καθού στην κύρια δίκη, υποστηριζόμενο από τον ομοσπονδιακό Υπουργό Οικονομικών, άσκησε αναίρεση ενώπιον του Bundesfinanzhof το οποίο, προκειμένου να επιλύσει τη διαφορά, υπέβαλε στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

« Το κοινό δασμολόγιο πρέπει να ερμηνευτεί υπό την έννοια ότι αποτελεί *ένα* εμπόρευμα που υπάγεται στην κλάση 85.15 συγκρότημα ραδιοφώνου/πικάπ/κασετοφώνου το οποίο διασαφείται με δύο μεγάφωνα που προορίζονται να χρησιμοποιηθούν μαζί με αυτό; »

8 Στο σκεπτικό της Διάταξης περί παραπομπής το Bundesfinanzhof παρατηρεί ότι τα εν λόγω εμπορεύματα δεν πρέπει να καταταγούν στην ίδια κλάση απλώς και μόνο διότι διασαφήστηκαν μαζί. Αντιθέτως η χωριστή κατάταξη αποκλείεται, μόνο εφόσον προκύπτει από το ΚΔ ότι το συγκρότημα και τα μεγάφωνα πρέπει να θεωρηθούν μαζί, από δασμολογικής απόψεως, ως ένα εμπόρευμα που πρέπει, κατά συνέπεια, να υπαχθεί στην ίδια δασμολογική κλάση.

9 Το Bundesfinanzhof διαπιστώνει ότι το συγκρότημα και τα δύο μεγάφωνα δεν αποτελούν συνδυασμό μηχανών κατά την έννοια της σημειώσεως 3 του τμήματος XVI του ΚΔ, διερωτάται, όμως, αν έχει εφαρμογή στην παρούσα περίπτωση η έννοια της « λειτουργικής ενότητας » κατά την έννοια του ψηφίου 63 των επεξηγηματικών σημειώ-

σεων της Ονοματολογίας του Συμβουλίου Τελωνειακής Συνεργασίας, που αναφέρεται στο τμήμα XVI.

10 Ως προς το θέμα αυτό το Bundesfinanzhof θεωρεί ότι το Δικαστήριο όχι μόνο έχει δεχτεί τον όρο αυτό στις αποφάσεις του της 15ης Δεκεμβρίου 1977 (Fuss, 60/77, Slg. σ. 2453) και της 9ης Φεβρουαρίου 1984 (Metro, 60/83, Συλλογή σ. 671), αλλά έχει επίσης κρίνει ότι και οι εν λόγω επεξηγηματικές σημειώσεις αποτελούν έγκυρο μέσο ερμηνείας του ΚΔ. Ωστόσο, για να ληφθούν υπόψη οι σημειώσεις αυτές πρέπει το κανονιστικό τους περιεχόμενο να απορρέει άμεσα από το ίδιο το ΚΔ, το οποίο αποτελεί το μόνο νομικό κανόνα που υπόκειται σε δικαστικό έλεγχο. Συνεπώς, η έννοια της « λειτουργικής ενότητας » δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί παρά μόνο αν ληφθεί ως δεδομένο ότι ενυπάρχει ήδη στο ΚΔ. Το Bundesfinanzhof αναφέρει σχετικά ως παράδειγμα το γενικό κανόνα 2 α), δεύτερη φράση, και τη σημείωση 3 του τμήματος XVI του ΚΔ.

11 Σε ό,τι αφορά το περιεχόμενο του όρου « λειτουργική ενότητα » το Bundesfinanzhof παρατηρεί στη συνέχεια ότι σύμφωνα με τις προαναφερθείσες επεξηγηματικές σημειώσεις η ενότητα αυτή υπάρχει μόνο όταν « μία μηχανή ή μία συσκευή αποτελείται από χωριστά στοιχεία τα οποία προορίζονται να επιτελέσουν από κοινού μία και μόνο σαφώς προσδιορισμένη λειτουργία, στην οποία αναφέρεται μία από τις κλάσεις του κεφαλαίου 84 ή, συχνότερα, του κεφαλαίου 85 ... ».

12 Σύμφωνα με το Bundesfinanzhof η προαναφερθείσα απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση 60/83 φαίνεται να συνηγορεί μάλλον υπέρ της απόψεως ότι τα μεγάφωνα δεν αποτελούν στοιχεία μιας ενότητας και ότι επίσης δεν επιτελούν, μαζί με το συγκρότημα, μία μοναδική και κοινή λειτουργία, δεδομένου ότι μπορούν να χρησιμοποιηθούν χωριστά. Πράγματι, στην απόφαση αυτή, το Δικαστήριο αρνήθηκε την ύπαρξη λειτουργικής ενότητας στην περίπτωση κατά την οποία ένα από τα εμπορεύματα, το οποίο θα μπορούσε ενδεχομένως να θεωρηθεί ως στοιχείο μιας λειτουργικής ενότητας, μπορούσε να χρησιμοποιηθεί και για άλλες λειτουργίες εκτός από εκείνες που μπορούσαν να επιτελέσουν όλα μαζί τα στοιχεία συνδυασμένα.

13 Το Bundesfinanzhof προσθέτει, εξάλλου, ότι, έστω και αν το συγκρότημα και τα μεγάφωνα θεωρηθούν μαζί ως μία ενότητα, δεν μπορούν, ωστόσο, να υπαχθούν στην κλάση 85.14 διότι, ακριβώς, δεν πρόκειται για ξεχωριστά τεμάχια κατά την έννοια της σημειώσεως 2 του τμήματος XVI του ΚΔ και, επομένως, αποκλείεται δασμολογική κατάταξη σύμφωνα με το στοιχείο α) της εν λόγω σημειώσεως. Το Bundesfinanzhof συνάγει από τη νομολογία του Δικαστηρίου, ιδίως από την προαναφερθείσα απόφαση της 15ης Δεκεμβρίου 1977, στην υπόθεση 60/77 και από την απόφαση της 29ης Μαΐου

1979 (Imco, 165/78, Slg. σ. 1837), καθώς και από τις επεξηγηματικές σημειώσεις της Ονοματολογίας του Συμβουλίου Τελωνειακής Συνεργασίας που αναφέρονται στο τμήμα XVI, ότι δεν υπάρχει λειτουργική ενότητα από το γεγονός και μόνο ότι τα στοιχεία της ενότητας αυτής διασαφήστηκαν μαζί.

Επί του νομικού πλαισίου της διαφοράς

14 Η δασμολογική διάκριση 85.15 A III περιλαμβάνει τις

« A) Συσκευές εκπομπής και λήψης για τη ραδιοτηλεφωνία και ραδιοτηλεγραφία· συσκευές εκπομπής και λήψης για τη ραδιοφωνία και την τηλεόραση (στις οποίες περιλαμβάνονται και οι συσκευές λήψης που είναι συνδυασμένες με συσκευή εγγραφής ή αναπαραγωγής του ήχου) και συσκευές λήψης εικόνων για την τηλεόραση:

...

III. Συσκευές λήψης, έστω συνδυασμένες με συσκευή εγγραφής ή αναπαραγωγής του ήχου

α) για τη ραδιοφωνία, τη ραδιοτηλεφωνία ή τη ραδιοτηλεγραφία που προορίζονται για πολιτικά αεροσκάφη

β) άλλες

1) ...

2) μη κατονομαζόμενες. »

15 Η δασμολογική διάκριση 85.14 έχει ως εξής:

« 85.14 Μικρόφωνα και τα υποστηρίγματα αυτών, μεγάφωνα και ηλεκτρικοί ενισχυτές χαμηλής συχνότητας. »

16 Η σημείωση 2 α) του τμήματος XVI του ΚΔ προβλέπει ότι, υπό την επιφύλαξη ορισμένων άλλων διατάξεων,

« Τα μέρη και ξεχωριστά τεμάχια, που αποτελούν είδη που περιλαμβάνονται σε οποιαδήποτε κλάση των κεφαλαίων 84 και 85 (με εξαίρεση τις κλάσεις 84.65 και 85.28), υπάγονται στην κλάση αυτή, οποιαδήποτε και αν είναι η μηχανή για την οποία προορίζονται. »

17 Η σημείωση 3 του ιδίου τμήματος ορίζει ότι

« εκτός από αντίθετες διατάξεις, οι συνδυασμοί μηχανών διαφόρων ειδών που προορίζονται να λειτουργούν μαζί και που αποτελούν ένα μόνο σώμα, καθώς και οι μηχανές που είναι κατασκευασμένες για να εξασφαλίζουν δύο ή περισσότερες διαφορετικές λειτουργίες, εναλλακτικές ή συμπληρωματικές, κατατάσσονται ανάλογα με την κύρια λειτουργία που χαρακτηρίζει το σύνολο. »

18 Οι επεξηγηματικές σημειώσεις της Ονοματολογίας του Συμβουλίου Τελωνειακής Συνεργασίας, που αναφέρονται στο τμήμα XVI περιέχουν την ακόλουθη διευκρίνιση ως προς τα μέρη και τα ξεχωριστά τεμάχια (σημείωση 2 του τμήματος):

« Κατά κανόνα, υπό την επιφύλαξη των εξαιρέσεων που αναφέρονται στο προαναφερθέν ψηφίο I, τα μέρη και τα ξεχωριστά τεμάχια που αναγνωρίζεται ότι έχουν κατασκευαστεί αποκλειστικώς ή κυρίως για ορισμένη μηχανή ή συσκευή ή για περισσότερες μηχανές ή συσκευές που περιλαμβάνονται στην ίδια δασμολογική κλάση (ακόμη και στις κλάσεις 84.59 ή 85.22) κατατάσσονται στην κλάση αυτής ή αυτών των μηχανών... Οι διατάξεις αυτές, ωστόσο, δεν εφαρμόζονται στα τμήματα και ξεχωριστά τεμάχια που αποτελούν είδη αναφερόμενα σε μία οποιαδήποτε κλάση των κεφαλαίων 84 ή 85 (εξαιρουμένων των 84.65 και 85.28). Τα εν λόγω είδη εμπίπτουν στη ρύθμιση που προβλέπεται γι' αυτά ακόμα και αν έχουν στην πραγματικότητα κατασκευαστεί ειδικά για να χρησιμοποιηθούν ως τμήματα ή ξεχωριστά τεμάχια μιας ορισμένης μηχανής... ».

19 Το ψηφίο 63 των εν λόγω επεξηγηματικών σημειώσεων διευκρινίζει σχετικά με τις « μηχανές (ή συσκευές) πολλαπλών λειτουργιών· συνδυασμοί μηχανών » ότι η προαναφερθείσα σημείωση 3 του τμήματος XVI

« δεν εφαρμόζεται όταν μία μηχανή ή συσκευή αποτελείται από χωριστά εξαρτήματα που προορίζονται να επιτελέσουν από κοινού μία και επακριβώς καθορισμένη λειτουργία που αναφέρεται σε μία από τις κλάσεις του κεφαλαίου 84 ή, συχνότερα, του κεφαλαίου 85 ... ».

20 Το ψηφίο 3 των γενικών κανόνων για την ερμηνεία της ονοματολογίας του κοινού δασμολογίου προβλέπει:

« Όταν τα εμπορεύματα πρέπει, εκ πρώτης όψεως, να καταταγούν σε δύο ή περισσότερες κλάσεις, σ' εφαρμογή του κανόνα 2 β), ή σε κάθε άλλη περίπτωση, η κατάταξη γίνεται σύμφωνα με τα παρακάτω:

α) η περισσότερο εξειδικευμένη κλάση πρέπει να έχει προτεραιότητα έναντι των κλάσεων με γενικότερο περιεχόμενο,

β) τα αναμειγμένα προϊόντα, τα τεχνουργήματα και τα είδη που αποτελούνται από διάφορες ύλες ή προκύπτουν από τη συναρμολόγηση διαφόρων αντικειμένων, καθώς και τα εμπορεύματα που παρουσιάζονται σε συνδυασμούς, στα οποία η κατάταξη δεν μπορεί να γίνει σ' εφαρμογή του κανόνα 3 α), πρέπει να κατατάσσονται σύμφωνα με την ύλη ή το είδος που δίνει σ' αυτά τον ουσιώδη τους χαρακτήρα, όταν είναι δυνατός αυτός ο καθορισμός.

γ) ... ».

21 Η αναιρεσίβλητη στην κύρια δίκη, η ιταλική και η γαλλική κυβέρνηση, καθώς και η Επιτροπή, κατέθεσαν παρατηρήσεις στην παρούσα υπόθεση.

22 Σύμφωνα με την αναιρεσίβλητη στην κύρια δίκη, το συγκρότημα και τα μεγάφωνα πρέπει να δασμολογηθούν ενιαίως, μόνο εφόσον θεωρηθούν ως ένα και μόνο εμπόρευμα και όχι επειδή διασαφήστηκαν μαζί. Το συγκρότημα και τα μεγάφωνα δεν αποτελούν « λειτουργική ενότητα » κατά την έννοια του προαναφερθέντος ψηφίου 63 των επεξηγηματικών σημειώσεων που αναφέρονται στο τμήμα XVI, διότι για λόγους που συνδέονται με τη σύγχρονη τεχνολογική εξέλιξη στη στερεοφωνία τα μεγάφωνα δεν αποτελούν πλέον τμήματα της συσκευής του δέκτη αλλά αυτοτελείς συσκευές που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για μη εξειδικευμένες χρήσεις και, συνεπώς, χωριστά εμπορεύματα κατά την έννοια του ΚΔ.

23 Εξάλλου, η αναιρεσίβλητη στην κύρια δίκη υποστηρίζει ότι η κατάσταση στην παρούσα υπόθεση είναι όμοια με εκείνη που απετέλεσε αντικείμενο της προαναφερθείσας αποφάσεως της 9ης Φεβρουαρίου 1984 στην υπόθεση 60/83, όπου το Δικαστήριο έκρινε ότι ένα προϊόν που κατά το χρονικό σημείο της εισαγωγής του αποτελείται από περισσότερα είδη συσκευασμένα χωριστά και τοποθετημένα στο ίδιο κιβώτιο δεν μπορεί να λογιστεί ως λειτουργική ενότητα, όταν ένα από τα στοιχεία που συναποτελούν το προϊόν μπορεί να χρησιμοποιηθεί « ανεξάρτητα από τα άλλα μέρη και για λειτουργίες άλλες από αυτές που επιτελεί το σύνολο των μερών ». Πράγματι, τη λειτουργία που καθιστά τα ηλεκτρομαγνητικά κύματα αντιληπτά στην ακοή μπορούν να την επιτελέσουν, επίσης, και άλλες συσκευές όπως, π.χ., μια συσκευή εγγραφής, δεν είναι δε εγγενές στη φύση μιας συσκευής δέκτη για τη ραδιοφωνία, κατά την έννοια του ΚΔ, το να καθίσταται δυνατή η ακουστική αντίληψη μέσω απευθείας συνδεδεμένων μεγαφώνων.

24 Η ιταλική κυβέρνηση θεωρεί ότι τα μεγάφωνα πρέπει να υπαχθούν χωριστά από το συγκρότημα στην κλάση 85.14 του ΚΔ, ακόμα και αν προορίζονται να χρησιμοποιη-

θούν μαζί με το συγκρότημα, διότι στην κλάση αυτή αναφέρονται ρητώς και δεν αποτελούν στοιχεία των συσκευών δέκτη ή των συγκροτημάτων. Η εφαρμογή της έννοιας της « λειτουργικής ενότητας » αποκλείεται λόγω του γεγονότος ότι τα μεγάφωνα μπορούν, επίσης, να χρησιμοποιηθούν και με συσκευές τύπου διαφορετικού από το συγκρότημα με το οποίο εισήχθησαν, ενώ το συγκρότημα αυτό, έστω και χωρίς στοιχεία, μπορεί να επιτελέσει ορισμένες αυτοτελείς λειτουργίες.

25 Η γαλλική κυβέρνηση θεωρεί, καταρχάς, ότι δεν είναι απαραίτητη η αναφορά στην έννοια της « λειτουργικής ενότητας » στην παρούσα υπόθεση, διότι το υλικό για το οποίο πρόκειται, παρουσιαζόμενο από κοινού σε ενιαία συσκευασία, αποτελεί συνδυασμό. Δεδομένου ότι το συγκρότημα προσδίδει στο σύνολο τον ουσιώδη του χαρακτήρα, ο συνδυασμός πρέπει να υπαχθεί στην κλάση 85.15 Α III, κατ' εφαρμογή του γενικού κανόνα 3 β) για την ερμηνεία του ΚΔ.

26 Η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι η έννοια της « λειτουργικής ενότητας » δεν απαντάται στους δασμολογικούς κανόνες του ΚΔ, αλλά ότι ο γενικός κανόνας 2 α), καθώς και οι σημειώσεις 2 β) και 3 του τμήματος XVI του ΚΔ, επιτρέπουν μια λειτουργική προσέγγιση η οποία πρέπει, επίσης, να ισχύει και για την ερμηνεία μάλιστα των όρων που χρησιμοποιούνται στις δασμολογικές κλάσεις, κατά τρόπο ώστε να μπορεί να ληφθεί υπόψη η έννοια αυτή στην παρούσα υπόθεση για την ερμηνεία μιας δασμολογικής κλάσεως των κεφαλαίων 84 και 85.

27 Σε ό,τι αφορά το συγκρότημα και τα μεγάφωνα, η Επιτροπή θεωρεί ότι αποτελούν μια λειτουργική ενότητα, διότι ακριβώς επιτελούν από κοινού τη λειτουργία που αναφέρεται στη δασμολογική διάκριση 85.15 Α III. Εξάλλου, χωρίς τα μεγάφωνα δεν θα ήταν δυνατή η αναπαραγωγή του ήχου και, συνεπώς, το συγκρότημα δεν θα ήταν πλήρες. Επίσης, τα μεγάφωνα δεν μπορούν να επιτελέσουν καμία άλλη λειτουργία εκτός από το να καθιστούν αντιληπτά στην ακοή τα σήματα που συγκεντρώνονται στο δέκτη, τους δίσκους ή τις μαγνητικές ταινίες. Το γεγονός ότι στοιχεία μιας λειτουργικής ενότητας μπορούν, ενδεχομένως, να χρησιμοποιηθούν επίσης και για άλλη λειτουργία, δεν έχει σημασία, καθόσον δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν για λειτουργία που περιγράφεται σε άλλη δασμολογική κλάση και έχουν διασαφηστεί σε κοινή συσκευασία και τη διάθεσή τους στο εμπόριο με τη μορφή αυτή.

28 Εξάλλου, η Επιτροπή θεωρεί, όπως και το παραπέμπον δικαστήριο, ότι σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο ερώτημα της λειτουργικής ενότητας, η σημείωση 2 α)

του τμήματος XVI του ΚΔ δεν έχει πλέον εφαρμογή, δεδομένου ότι το συγκρότημα διασαφήστηκε σε κοινή συσκευασία με τα μεγάφωνα.

29 Κατά τη διάρκεια της προφορικής διαδικασίας, η Επιτροπή υποστήριξε, επικουρικώς, ότι αν το Δικαστήριο κρίνει ότι το συγκρότημα και τα μεγάφωνα δεν αποτελούν λειτουργική ενότητα, θα πρέπει, τουλάχιστον, να θεωρηθούν ως συνδυασμός εμπορευμάτων κατά την έννοια των γενικών κανόνων, ιδίως του γενικού κανόνα 3 β) που αναφέρεται στη δασμολογική κλάση 85.15. Η έννοια του συνδυασμού είναι κάπως ευρύτερη από την έννοια της λειτουργικής ενότητας και περιλαμβάνει εμπορεύματα που έχουν συνδυαστεί για να εξυπηρετήσουν μια συγκεκριμένη ανάγκη ή μια ορισμένη δραστηριότητα. Στην παρούσα υπόθεση, συντρέχουν οι προϋποθέσεις αυτές, διότι τα συγκροτήματα προορίζονται να πωληθούν μαζί με τα μεγάφωνα, τα οποία έχουν κατασκευαστεί για να επιτελούν μια ορισμένη λειτουργία κατά άριστο τρόπο, ώστε να εξυπηρετούν μια συγκεκριμένη ανάγκη. Αν το εμπόρευμα παραδοθεί στον έμπορο μέσα σε ένα κιβώτιο, κανονικώς θα πωληθεί στον πελάτη ως σύνολο.

30 Πρέπει, πρώτον, να υπογραμμιστεί ότι το ερώτημα που υπέβαλε το Bundesfinanzhof αφορά την ειδική κατάσταση ενός συγκροτήματος ραδιοφώνου/πικάπ/κασετοφώνου και δύο χωριστών μεγαφώνων, τα οποία εισήχθησαν μαζί μέσα στην ίδια συσκευασία και προορίζονται να διατεθούν στο εμπόριο συσκευασμένα κατά τον τρόπο αυτό. Δεν αμφισβητείται, επίσης, ότι τα μεγάφωνα προορίζονται και έχουν μάλιστα κατασκευαστεί για να χρησιμοποιηθούν μαζί με το συγκρότημα.

31 Μετά την παρατήρηση αυτή πρέπει επίσης να υπογραμμιστεί ότι το ΚΔ προβλέπει χωριστές κλάσεις για τα μεγάφωνα (85.14), αφενός, και για τις συσκευές λήψεως για τη ραδιοφωνία (85.15), αφετέρου. Πρέπει, ωστόσο, να εξεταστεί η δυνατότητα κατατάξεως των εμπορευμάτων αυτών όλων μαζί είτε ως «λειτουργική ενότητα» κατά την έννοια του ψηφίου 63 των επεξηγηματικών σημειώσεων της Ονοματολογίας του Συμβουλίου Τελωνειακής Συνεργασίας, είτε ως «συνδυασμός» προϊόντων κατά την έννοια των προαναφερθέντων γενικών κανόνων.

32 Σε ό,τι αφορά την πρώτη δυνατότητα, πρέπει να υπομνηστεί ότι σύμφωνα με το ψηφίο 63 των επεξηγηματικών σημειώσεων της Ονοματολογίας του Συμβουλίου Τελωνειακής Συνεργασίας, το ψηφίο 3 του τμήματος XVI δεν εφαρμόζεται όταν μία μηχανή ή μία συσκευή συντίθεται από χωριστά στοιχεία, τα οποία έχουν κατασκευαστεί για να επι-

τελούν από κοινού μία και μόνο σαφώς καθορισμένη λειτουργία, που αναφέρεται σε μία από τις κλάσεις του κεφαλαίου 84 ή, συχνότερα, του κεφαλαίου 85.

33 Πρέπει, ωστόσο, να παρατηρηθεί ότι σκοπός των επεξηγηματικών σημειώσεων είναι να καταστήσουν δυνατή την υπαγωγή σε ορισμένη δασμολογική κλάση των μηχανών και συσκευών που συντίθενται από χωριστά στοιχεία υπαγόμενα σε διάφορες δασμολογικές κλάσεις, στην περίπτωση κατά την οποία το σύνολο των στοιχείων αυτών έχει κατασκευαστεί κατά τρόπο που να επιτελεί μόνο τη σαφώς καθορισμένη λειτουργία η οποία αναφέρεται στην εν λόγω δασμολογική κλάση. Συνεπώς, οι επεξηγηματικές αυτές σημειώσεις δεν αφορούν το προϊόν στο οποίο αναφέρεται το εθνικό δικαστήριο, δεδομένου ότι το προϊόν αυτό χαρακτηρίζεται από την παρουσία, μεταξύ των στοιχείων που το συναποτελούν, μεγαφώνων, τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν ανεξάρτητα από τά άλλα στοιχεία και για λειτουργίες διαφορετικές από εκείνες που μπορούν να επιτευχθούν με το σύνολο των στοιχείων αυτών.

34 Συνεπώς, το γεγονός ότι τα προϊόντα αυτά προορίζονται, και μάλιστα έχουν κατασκευαστεί, για να χρησιμοποιούνται μαζί και ότι προσκομίζονται για να διασαφηστούν μαζί μέσα στην ίδια συσκευασία, δεν αρκεί για να καταταγούν ως « λειτουργική ενότητα » κατά την έννοια της εν λόγω σημειώσεως, εάν είναι δυνατό να χρησιμοποιηθούν χωριστά.

35 Σε ό,τι αφορά τη δυνατότητα να αποτελούν τα εμπορεύματα που έχουν εισαχθεί μαζί μέσα σε μία και μόνο συσκευασία συνδυασμό, κατά τον γενικό κανόνα 3 β), πρέπει να διευκρινιστεί ότι η έννοια του συνδυασμού προϋποθέτει στενή συνάφεια των σχετικών προϊόντων, από απόψεως διαθέσεώς τους στο εμπόριο, κατά τρόπο ώστε όχι μόνο να προσκομίζονται μαζί για να διασαφηστούν αλλά και να προσφέρονται επίσης κανονικά στα διάφορα στάδια της εμπορίας και ιδίως στο λιανικό εμπόριο, ως σύνολο και μέσα σε ενιαία συσκευασία για την εξυπηρέτηση μιας ανάγκης ή για την επιτέλεση μιας ορισμένης δραστηριότητας.

36 Εξάλλου, ενιαία κατάταξη διαφορετικών προϊόντων που θεωρούνται συνδυασμός, υπό την έννοια του γενικού κανόνα 3, δεν είναι νοητή παρά μόνο υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπει ο εν λόγω κανόνας, δηλαδή όταν τα εμπορεύματα μπορούν να υπαχθούν σε δύο ή περισσότερες κλάσεις και δεν υφίσταται καμία ειδικότερη κλάση που να έχει προτεραιότητα έναντι των γενικότερων κλάσεων.

37 Συνεπώς, ο γενικός κανόνας 3 β) δεν έχει εφαρμογή παρά μόνο όταν η κατάταξη δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί κατ' εφαρμογή του γενικού κανόνα 3 α), όταν δηλαδή δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί σύμφωνα με μία ειδική κλάση που έχει προτεραιότητα έναντι των γενικότερων κλάσεων.

38 Πρέπει να παρατηρηθεί ότι για το εμπόρευμα που περιγράφει το εθνικό δικαστήριο, η κλάση 85.14 δεν είναι ειδικότερη από την κλάση 85.15 δεδομένου ότι τα μεγάφωνα και το συγκρότημα διασαφούνται μαζί σε συσκευασία λιανικού εμπορίου και προορίζονται να διατεθούν στο εμπόριο ως σύνολο. Πρόκειται, λοιπόν, για εμπορεύματα που διασαφούνται μαζί για την εξυπηρέτηση μιας ορισμένης ανάγκης.

39 Πρέπει, συνεπώς, να συναχθεί το συμπέρασμα ότι υπό τις ειδικές περιστάσεις της παρούσας υποθέσεως, τα εν λόγω εμπορεύματα συνιστούν συνδυασμό, κατά την έννοια του γενικού κανόνα 3 β) και ότι, κατά συνέπεια, η δασμολογική τους κατάταξη καθορίζεται από το στοιχείο, το οποίο του προσδίδει τον ουσιώδη χαρακτήρα του, δηλαδή τα συγκροτήματα.

40 Επομένως, στο ερώτημα που υποβλήθηκε προσήκει η απάντηση ότι συγκρότημα ραδιοφώνου/πικάπ/κασετοφώνου, που διασαφείται με δύο μεγάφωνα προοριζόμενα να χρησιμοποιηθούν μαζί με το συγκρότημα, συνιστά συνδυασμό εμπορευμάτων που εμπίπτει στην κλάση 85.15 του ΚΔ, εφόσον τα σχετικά εμπορεύματα διασαφούνται σε ενιαία συσκευασία και προορίζονται να διατεθούν στο εμπόριο μαζί προκειμένου να ικανοποιήσουν μια ορισμένη ανάγκη.

Επί των δικαστικών εξόδων

41 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η ιταλική και η γαλλική κυβέρνηση, καθώς και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, οι οποίες κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης το χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

κρίνοντας επί του ερωτήματος που του υπέβαλε το Bundesfinanzhof με Διάταξη της 8ης Μαΐου 1984, αποφαίνεται:

Συγκρότημα ραδιοφώνου/πικάπ/κασετοφώνου, που διασαφείται με δύο μεγάφωνα προοριζόμενα να χρησιμοποιηθούν μαζί με το συγκρότημα, συνιστά συνδυασμό εμπορευμάτων που εμπίπτει στην κλάση 85.15 του ΚΔ, εφόσον τα σχετικά εμπορεύματα διασαφούνται σε ενιαία συσκευασία και προορίζονται να διατεθούν στο εμπόριο μαζί προκειμένου να ικανοποιήσουν μια ορισμένη ανάγκη.

Due Pescatore Bahlmann

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 7 Οκτωβρίου 1985.

Ο γραμματέας

P. Heim

Ο πρόεδρος του δευτέρου τμήματος

O. Due